

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

du

MARDI 13 FÉVRIER 2007

Matin

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

van

DINSDAG 13 FEBRUARI 2007

Voormiddag

De vergadering wordt geopend om 10.04 uur en voorgezeten door de heer Hendrik Daems.
La séance est ouverte à 10.04 heures et présidée par M. Hendrik Daems.

De **voorzitter**: Collega's, het is 10.04 uur en wij vatten onze werkzaamheden aldus 4 minuten te laat aan. Wij beteren ons leven.

01 Samengevoegde vragen van

- de heer Patrick De Groote aan de minister van Ontwikkelingssamenwerking over "de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking en de 0,7%-norm" (nr. 14009)

- mevrouw Hilde Vautmans aan de minister van Ontwikkelingssamenwerking over "de 0,7% van het BBP voor ontwikkelingssamenwerking" (nr. 14159)

01 Questions jointes de

- M. Patrick De Groote au ministre de la Coopération au Développement sur "les dépenses pour la coopération au développement et la norme de 0,7%" (n° 14009)

- Mme Hilde Vautmans au ministre de la Coopération au Développement sur "la norme de 0,7% du PNB pour la coopération au développement" (n° 14159)

01.01 Patrick De Groote (N-VA): Mijnheer de voorzitter, om even in te pikken op het te laat komen, in dit Huis verliest men soms meer tijd als men op tijd komt.

Mijnheer de minister, in De Morgen van 2 februari las ik: "Regering smukt cijfers ontwikkelingshulp op". In dat artikel staat onder meer dat de bedragen die de federale regering zegt te besteden aan ontwikkelingshulp kunstmatig worden opgepompt. Men gebruikt zelfs het woord nephulp. Ik dacht dat dit het moment was om eens aan de minister te vragen hoe het daarmee zit.

Het blad Mo haalt uit naar de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Een journalist, John Vandaele, zegt dat de laatste vijf jaar 15 tot 41% van onze hulp eigenlijk naar schuldkwijtscheldingen gaat. Hij rekende voor dat wanneer men de schuldkwijtscheldingen van de 0,48% van het BNP voor ontwikkelingssamenwerking zou aftrekken, men slechts aan 0,39% zou uitkomen. Volgens hem bestond in 2003 bijna de helft van de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking uit kwijtscheldingen van delcredereschulden.

Mijnheer de minister, ik heb hierover een aantal vragen.

Ten eerste, wat is het aandeel van de kwijtscheldingen door Delcredere in de ontwikkelingssamenwerking sinds 2003 per jaar in euro en in percent ten opzichte van de totale federale hulp voor ontwikkelingssamenwerking?

Ten tweede, wat is het aandeel per Gewest voor de kwijtgescholden delcredereschulden die werden meegerekend als steun voor ontwikkelingssamenwerking sinds 2003 in euro per jaar?

Ten derde, er is in 2,5 miljoen euro van de federale ontwikkelingssamenwerking voorzien voor de financiering van de Nyemba-brug. Vloeit daarvan geld terug naar Belgische bedrijven? Hoeveel is dit per Gewest?

01.02 Hilde Vautmans (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, zoals de heer De Groote heeft gezegd zeggen diverse organisaties dat de 0,7%-norm niet zal worden gehaald. Men zegt dat de cijfers van

de regering zijn opgesmukt. Ik moet daar toch ook een andere richting aan geven, want het DAC-comité van de OESO bepaalt natuurlijk wat als ODA aanrekenbaar is. Tot op heden is het nog altijd zo dat de schuldkwijtscheldingen daarvan deel uitmaken.

Om een duidelijk beeld te krijgen en om mij te kunnen verdedigen - ik voer heel wat debatten over ontwikkelingssamenwerking, niet alleen wat betreft de cijfers maar ook over de kwaliteit - had ik een aantal technische vragen.

Als het past, mag u het antwoord op mijn vragen gerust schriftelijk bezorgen. Ik beseft dat de vragen naar cijfers eigenlijk schriftelijke vragen zijn, maar ik hield eraan mij mondeling hierbij aan te sluiten om iets duidelijk te maken. Ik denk dat de regering op de goede weg is en het groeipad aan het benaderen is, maar dat het nog tot 2010 zal duren zoals in de wet vastgelegd, vooraleer we het zullen bereiken.

Ten eerste, wat is het procentueel aandeel van de schuldkwijtscheldingen, zowel Delcredere als andere schulden, in de door de OESO/DAC erkende Belgische officiële ontwikkelingssamenwerking voor de laatste vijf jaar?

Ten tweede, welke schuldverlichtingsoperaties staan er nog gepland voor 2007? Op welke landen en op welk soort schulden hebben ze betrekking? Welke omvang zullen ze hebben?

Ten derde, welke evolutie vertoont het budget van Ontwikkelingssamenwerking zelf? U heeft mij daarop al eens geantwoord, maar misschien zijn er recentere bedragen.

Ten vierde, wat is uw mening over de ontwikkelingsrelevantie van schuldkwijtscheldingen, meer bepaald de annulering van de Delcredereschulden?

Ten slotte een heel belangrijke politieke vraag. Is er op dit ogenblik binnen het DAC van de OESO een debat gaande over welke uitgaven kunnen worden aangerekend binnen Ontwikkelingssamenwerking? Welke uitgaven zijn ontwikkelingsrelevant? Ik heb een pleidooi gehouden in verband met ontwikkelingsrelevante uitgaven binnen Defensie, die we nu niet mee kunnen tellen. De uitgaven voor de CIMIC, de civielmilitaire coöperatie, voor scholenbouw en wegeaanleg tellen uiteindelijk niet mee in onze cijfers, maar ik heb altijd gezegd dat dit wel degelijk ontwikkelingsrelevantie bezit, zonder dat het DAC van de OESO dit wil aanvaarden. Is er daarover een debat bezig? Wat is de houding van ons land in het debat over welke uitgaven ontwikkelingsrelevant zijn?

01.03 Minister **Armand De Decker**: Mijnheer de voorzitter, het deel van de schuldkwijtschelding door Delcredere bedroeg 664.790.000 euro in 2003, 148.850.000 euro in 2004 en 358.684.000 euro in 2005. In percentages vertegenwoordigt dit respectievelijk 41,67%, 12,63% en 22,71% van het totaal van de ODA-uitgaven in de boeken opgenomen op federaal niveau overeenkomstig de regels van het DAC.

Ik herinner u eraan dat 2006 moet worden beschouwd als een uitzonderlijk jaar aangezien het grootste deel van de Congolese schuld in dat jaar werd geannuleerd. De cijfers voor 2006 zijn nog niet gekend. Ik wijs er trouwens op dat de schuldkwijtscheldingen misschien wel talrijk waren en de laatste jaren grote bedragen hebben vertegenwoordigd maar dat het aantal en de bedragen snel zullen dalen in de komende jaren aangezien het merendeel reeds het voorwerp uitmaakte van kwijtscheldingen.

Deze gegevens moeten parallel worden geplaatst met de begrotingskredieten van Ontwikkelingssamenwerking. Deze gingen van 639 miljoen euro in 2003 naar bijvoorbeeld 874 miljoen in 2005, een verhoging met 37%. Dit jaar zal er een begroting van 954 miljoen euro zijn, zonder schuldkwijtscheldingen natuurlijk.

Wat de regionale verdeling van de bedragen voor de schuldkwijtscheldingen betreft, die zijn opgenomen in de bedragen van Delcredere, is het onmogelijk om hierop te antwoorden. Het gaat om geconsolideerde bedragen – de hoofdsom en intresten – die soms meer dan twintig jaar terug gaan. Ze werden verzameld zonder rekening te houden met de geografische oorsprong of de landen van herkomst.

Bovendien beschikken de betrokken ondernemingen over verschillende zetels, verspreid over zowel de verschillende Belgische regio's als het buitenland. Delcredere beschikt heden niet over de statistieken per regio.

De regels voor de Belgische, Europese en Congolese openbare aanbestedingen werden gevolgd voor de toekenning van de markt van de wederopbouw van de Nyemba-brug. Een onderneming die momenteel wordt geleid door de firma Poncin en die Belgische en Congolese ondernemingen associeert, is de begunstigde van de markt. Aangezien de facturen momenteel worden betaald aan de onderneming kan ik er u geen geografische verdeling van geven. Er moeten bovendien ook kosten van consultancy, bewaking en opvolging worden genoteerd.

Ik kom tot de specifieke vragen van mevrouw Vautmans. Wat betreft de schuldkijschelding aan de Democratische Republiek Congo, Sierra Leone, Guinee, Servië, Montenegro, Zambia en Pakistan, die gepland is voor 2007, bedraagt het voorziene bedrag van de schulden 519 miljoen euro, waarvan 363 miljoen als ODA wordt opgenomen in de boeken. Ik vestig er uw aandacht op dat het hier ramingen betreft. De voorwaarden voor de realisatie worden regelmatig onderzocht bij de Club van Parijs, zoals u weet.

De bijdrage voor het budget van DGOS in de ODA is op de volgende manier geëvolueerd: 542,7 miljoen euro in 2001, 658,1 miljoen euro in 2002, 660,3 miljoen in 2003, 721,7 miljoen euro in 2004 en 854 miljoen euro in 2005. Dat is dus een verhoging van 30% in drie jaar. In percentages bedraagt de bijdrage van DGOS 58% in 2001, 60% in 2002, 41% in 2003, 61% in 2004, 54% in 2005, in verhouding tot het totaal van de uitgaven die zijn opgenomen in de Belgische ODA.

In de gesprekken binnen het DAC van de OESO loopt er op dit moment geen discussie over het in de boekhouding opnemen van de schuldkijschelding. De kwestie van de militaire uitgaven is voor het ogenblik niet aan de orde. Er was een voorstel van Nederland om sommige militaire uitgaven te kunnen verrekenen, maar tot op heden werd dat niet aanvaard. Er is een vorm van status-quo, maar geen bespreking daarvan. We hebben beslist dat niet te bespreken gedurende twee jaar. We komen hierop later terug. Zoals u zegt, is het niet zo evident om alle militaire uitgaven te weigeren. Het is een beetje raar dat inspanningen van burgers wel kunnen worden verrekend maar dat dezelfde inspanningen geleverd door militairen niet kunnen worden verrekend. Dat is soms wat moeilijk om te verstaan, maar het is zo. Tot nu toe is er dus geen enkele uitgave van militairen die ODA is.

01.04 Patrick De Groote (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou u moeten danken voor uw antwoord, maar twee van de drie vragen zijn eigenlijk niet beantwoord.

Er is mij iets opgevallen dat mij tevens verwondert. Gisteren komt collega Vautmans te elfder ure aandragen met een vraag, zoals ze zelf zei, die mijn vraag toch wat in een andere richting moet sturen. Dat is gezegd: "Ik wil het in een andere richting sturen". Ik vraag mij af of ik een gevoelige snaar heb geraakt dan wel of dit toevallig is omdat ik wat informatie vraag.

U weet niet welke zogenaamde ontwikkelingshulp eigenlijk wordt gefinancierd. Wat de kijscheldingen van Delcredere betreft, haalt u aan dat die twintig jaar terug gaan. Dat is precies het probleem. Ik meen dat in het artikel stond dat het gaat over kijscheldingen die er in feite geen zijn. Ik geef een voorbeeld. Indien een bedrijf uit een ander land een levering van Belgische producten niet betaalt, is de Belgische exporteur daarvoor verzekerd bij openbaar verzekeraar Delcredere. Gaat het om schulden die al jaren niet meer worden afbetaald, zal Delcredere die afschrijven. Toch rekent de regering de kijschelding van die Delcredere schulden mee als ontwikkelingshulp. De vraag is wat dit de bevolking oplevert.

Mijnheer de minister, u hebt mij een aantal cijfers gegeven. Ik ga die verder bekijken. U hebt mij echter niet echt het aandeel per Gewest gegeven en u hebt ook niet echt het aandeel van Delcredere aangeduid.

Misschien mag ik nog een bijkomende vraag stellen. Daarvoor ga ik terug naar het toenmalige wapendossier inzake Tanzania. Ik doel dan op de bouw van de wapenfabriek die de heer De Gucht gelukkig heeft tegengehouden, waarvoor uiteraard onze dank. Dat gebeurde echter niet vooraleer de vertegenwoordigers van andere excellenties in de raad van beheer van Delcredere hun goedkeuring hadden gegeven voor de verzekering. Mijn vraag is of Forrest, die toch goede banden heeft met Buitenlandse Zaken, een schadevergoeding heeft gekregen van Delcredere? Wordt het niet uitvoeren van de bouw van die bewuste wapenfabriek dan eigenlijk meegerekend als ontwikkelingshulp? Kan dit?

01.05 Minister Armand De Decker: Mijnheer de voorzitter, dat is een andere vraag.

01.06 Patrick De Groote (N-VA): U bent niet verplicht om hier op te antwoorden, mijnheer de minister. Ik

stel deze vraag bijkomend.

01.07 Minister **Armand De Decker**: Ik kan niet antwoorden.

De **voorzitter**: Het staat een lid vrij om een vraag te stellen maar als ze niet is aangekondigd, staat het de minister vrij om al dan niet te antwoorden. Dat is nogal evident.

01.08 **Patrick De Groote** (N-VA): Mijnheer de minister, ik heb de indruk dat u twijfelt over mijn vragen. U zegt niet echt ja of neen. Ik heb de indruk dat u het niet zeker weet. Het zou dus misschien kunnen? Het zou kunnen dat een wapenlobby via transfers een beetje ontwikkelingshulp... Ik zal afronden en dat misschien voor een volgende vraag voorzien, mijnheer de minister.

01.09 **Hilde Vautmans** (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik zou in de eerste plaats willen zeggen dat ik mij hier inderdaad te elfder ure bij heb aangesloten. Dat gebeurde gewoon omdat ontwikkelingssamenwerking mij heel na aan het hart ligt. Wij willen gewoon zien hoe het budget evolueert. Mijnheer De Groote, dat heeft niets te maken met het in een andere richting sturen van uw vragen. Wij zullen nooit dezelfde visie hebben op veel dingen. Maakt u daarover vooral geen illusies.

Mijnheer de minister, ik zou u eerst willen vragen of ik ook het schriftelijk antwoord mag ontvangen. Ik heb niet alles kunnen noteren en ik wil zeker de juiste cijfers hebben.

Er is een ding waarover u zich zeker moet uitspreken omdat het debat daar juist over gaat, namelijk wat de ontwikkelingsrelevantie van schuldkwijtschelding is. Ik heb er geen enkel probleem mee dat dit wordt verrekend in uw begroting. Het DAC en de OESO laten dat immers toe en andere landen doen dat ook. Als men wil vergelijken, moet men natuurlijk hetzelfde vergelijken. Elk land doet dat. Daar schuilt dus geen enkel probleem in. Ik heb op zich ook geen probleem met het feit dat dit nu hoog is geworden omdat Congo erin zit. Ik zou echter heel graag uw visie willen horen op de ontwikkelingsrelevantie daarvan. Ik heb het immers altijd moeilijk om dat uit te leggen. Technisch begrijp ik dat allemaal maar ik vind het soms moeilijk om de filosofie in begrijpelijke termen uit te leggen. Misschien kunt u de heer De Groote overtuigen wanneer u daarover uw visie geeft.

01.10 Minister **Armand De Decker**: Mijnheer de voorzitter, ik zou mevrouw Vautmans willen zeggen dat alle intresten en bedragen die zij niet meer moeten terugbetalen kunnen gebruikt worden voor de ontwikkelingsprogramma's van die landen.

01.11 **Hilde Vautmans** (VLD): Wordt dat aan elkaar gekoppeld? Ik denk dat daar wel een probleem in schuilt. Als we die landen een schuld kwijtschelden, zeggen we hen niet dat zij dat bepaald bedrag dat zij niet meer aan ons moeten terugbetalen moeten gebruiken voor het opbouwen van hun land.

01.12 Minister **Armand De Decker**: Dat is een kwestie van governance. Zij weten wel dat zij daarmee niets anders mogen doen dan ontwikkelingsprogramma's uitvoeren. Zij gaan daarmee geen prestige-uitgaven kunnen doen zonder dat heel de internationale gemeenschap daarop zeer negatief zou reageren. Dit zou onmiddellijk geweten zijn en worden gebruikt tegen die landen. Om die reden durven zij dat niet meer! Dat was misschien het geval in het verleden.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 **Vraag van mevrouw Magda De Meyer aan de minister van Ontwikkelingssamenwerking over "de falende tests met anti-aidscrèmes gebaseerd op microbicides" (nr. 14040)**

02 **Question de Mme Magda De Meyer au ministre de la Coopération au Développement sur "l'échec des tests effectués avec des crèmes antisida à base de microbicides" (n° 14040)**

02.01 **Magda De Meyer** (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, wij hebben allemaal het ontstellende nieuws gelezen dat grootschalige testen met de veelbelovende anti-aidscrèmes gebaseerd op microbicides, die doorgingen in Zuid-Afrika, Oeganda en India tegenvallen. Bijzonder erg is dat vrouwen die de behandeling ondergingen in het raam van grote testprogramma's, eigenlijk nog kwetsbaarder werden voor aids.

Werken met de anti-aidscremes was een aanpak waarin we met zijn allen heel sterk geloofden. Te meer omdat het een middel was om de vrouwen de mogelijkheid te geven om zelf controle uit te oefenen over de preventie tegen aids. Het optimisme ter zake bij de Wereldgezondheidsorganisatie – er was sprake van een doorbraak in de aidsaanpak in Azië en Afrika – is nu omgeslagen in pessimisme. Men spreekt nu van een opdoffer. Ook België heeft zijn nek uitgestoken om hieraan steun te geven. Trouwens, dit werd sterk gepusht door vrouwelijke parlementsleden omdat we dachten dat het heel belangrijk was om daaraan mee te doen.

Welke conclusies verbindt de minister aan de teleurstellende resultaten van de studie? Wat zijn de perspectieven na die tegenvallende resultaten? Wat gaat er nu verder gebeuren met die projectsubsidies voor onder andere Afrika? Graag een stand van zaken.

02.02 Minister **Armand De Decker**: Mevrouw, ik deel natuurlijk uw teleurstelling en van alle personen betrokken bij de strijd tegen HIV-aids na de aankondiging van de organisatie CONRAD, een Canadees privé-publiek partnerschap voor onderzoek inzake seksuele en reproductieve gezondheid, haar klinische proeven van fase 3 te stoppen over de doeltreffendheid van de microbicide gel op basis van sulfaatcellulose.

De eerste resultaten van de klinische proeven die plaatsvonden in Zuid-Afrika, Benin, India en Oeganda hebben inderdaad aangetoond dat dit prototype microbicide het risico op een HIV-besmetting voor vrouwen veeleer kon verhogen dan verlagen. Als gevolg van de resultaten van de proeven uitgevoerd door CONRAD en haar beslissing om de lopende test te stoppen, heeft een ander onderzoekspartnerschap – Family Health International (FHI) – dat eveneens klinische onderzoeken voerde in fase 3 te Nigeria met producten op basis van dezelfde bestanddelen, haar proeven gestopt als veiligheidsmaatregel, hoewel tot op heden door FHI geen enkele besmetting werd ontdekt.

Het falen van de klinische proeven van microbiciden op basis van sulfaatcellulose betekent niet de onderbreking van de onderzoeken en de klinische proeven betreffende microbiciden in het algemeen. Drie andere producten op basis van andere bestanddelen van sulfaatcellulose maken momenteel het voorwerp uit van klinische proeven in fase 3.

Het is jammer genoeg niet de eerste keer dat mislukkingen klinische onderzoeken afstraffen. De beslissing om de proeven met betrekking tot microbiciden gebaseerd op sulfaatcellulose te onderbreken, is uiteraard een grote teleurstelling. Ze getuigt echter ook van de ethische en verantwoordelijke dimensie van de onderzoekspartnerschappen inzake microbiciden. De betrokken partnerschappen hebben niet alleen onmiddellijk hun proeven onderbroken om te verhinderen dat vrouwen die zich als vrijwilliger hadden opgegeven voor de klinische testen, zouden worden blootgesteld aan nieuwe risico's. Ze hebben ook onmiddellijk het negatieve resultaat van deze proeven bekendgemaakt aan de publieke opinie. Ze hebben eveneens de andere onderzoekspartnerschappen op de hoogte gesteld van de wetenschappelijke parameters van deze mislukking. De andere onderzoekspartnerschappen, waaronder het International Partnership for Microbicides dat door de Belgische samenwerking sinds 2007 mee wordt gefinancierd met een bedrag van 1 miljoen euro per jaar, gaan uiteraard proberen deze parameters te integreren in hun eigen onderzoeken en klinische proeven.

U vraagt me welke lessen moeten worden getrokken uit het falen van de proeven met betrekking tot dit type van microbiciden. Vooreerst mogen we niet ontmoedigd geraken en zeker de onderzoekspartnerschappen niet ontmoedigen noch de vrouwen die zich hier zeer moedig als vrijwilliger voor aanbieden. Van de 40 miljoen mensen in de wereld met HIV zijn er 17,7 miljoen vrouwen. Meer dan 50% van de nieuwe besmettingen betreffen vrouwen en jonge meisjes, waarvan bijna 74% jonger dan 25 jaar. Ten opzichte van deze groeiende vervrouwelijking van de ziekte, moeten wij het onderzoek voortzetten inzake preventieve middelen, waaronder microbiciden.

Alles toont immers aan dat geen enkel geneesmiddel noch vaccin op lange termijn wordt verwacht. Het is eveneens nodig om, los van HIV, aids en de seksuele en reproductieve gezondheid, de ontwikkeling van een doeltreffende microbicide te zien als een middel dat de autonomisering van vrouwen bevordert.

Ik sluit af door hulde te brengen aan de onderzoekers en dokters die betrokken zijn bij deze inspirerende, maar zeer ondankbare strijd en door de moed te erkennen van de vrouwen in Azië, Afrika en elders in de wereld, die risico's nemen opdat hun zusters en dochters zouden kunnen leven zonder de kwellingen van de verschrikkelijke gezel, die HIV-aids is.

02.03 **Magda De Meyer** (sp.a-spirit): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp dat het bij

deze faliekante afloop maar om een beperkte tak van de microbiciden gaat. Het brengt dus het globaal onderzoek niet in het gedrang. Er kunnen nog verdere proeven worden gedaan. Onze steun aan het programma blijft dus overeind. Ik hoop van harte dat de overblijvende formules binnen de microbiciden daadwerkelijk tot resultaat mogen leiden.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

03 Vraag van mevrouw Hilde Vautmans aan de minister van Ontwikkelingssamenwerking over "de evaluatie door het Rekenhof van projecten van het Belgisch Overlevingsfonds" (nr. 14077)

03 Question de Mme Hilde Vautmans au ministre de la Coopération au Développement sur "l'évaluation par la Cour des comptes de projets du Fonds belge de survie" (n° 14077)

03.01 **Hilde Vautmans** (VLD): Mijnheer de minister, ik heb begrepen dat u schriftelijk zult antwoorden op mijn vraag. Het gaat om de evaluatie van het Belgisch Overlevingsfonds. Als u mij schriftelijk uw antwoord bezorgt, kunnen wij misschien binnen de werkgroep van het Belgisch Overlevingsfonds, op basis van uw antwoorden die ik onder alle leden zal verspreiden, een debat ten gronde voeren. Dat lijkt mij zinvoller te zijn.

03.02 Minister **Armand De Decker**: Ik dank u, mevrouw Vautmans. Het is zo dat mijn antwoord zeer technisch is. Het is dus misschien beter om schriftelijk te antwoorden.

De **voorzitter**: Is de collega het ermee eens dat antwoord schriftelijk wordt gegeven? Goed, dan is deze vraag afgerond.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De behandeling van de vragen en interpellaties eindigt om 10.34 uur.

Le développement des questions et interpellations se termine à 10.34 heures.